

ПЕРЕДМОВА

Територія Середньодніпровського басейну є одним з найбагатших на палеолітичні пам'ятки регіоном, що охоплює Північно-Східні області України і Західні області Європейської Росії. Будучи добре забезпеченою кам'яною сировиною та фауністичними ресурсами, ця територія була дуже привабливою для давньої людини. Саме в цьому регіоні зосереджені все-світньо відомі палеолітичні пам'ятки з житлами з кісток мамонта та унікальними зразками мистецтва епохи кам'яного віку, як такі що досліджувалися в попередньому столітті, так і виявлені в останні роки. Не дивлячись на те, що за більш ніж столітню історію дослідження верхнього палеоліту Середнього Подніпров'я, він неодноразово ставав предметом ґрунтовних публікацій, дослідження генезису, специфіки пам'яток та з'ясування їх культурно-хронологічної позиції продовжують бути ключовими задачами. Саме дослідженню цих питань верхнього палеоліту і насамперед епіґравету Середньодніпровського басейну був присвячений міжнародний проект «Середньодніпровська етнокультурна спільність: структура та крос-культурні зв'язки». Цей проект мав на меті, завдяки кооперації українських та російських учених комплексно дослідити різнотипові пам'ятки Середньодніпровської етнокультурної спільності, які розташовані, як на території України, так і на території Росії.

Перші дві статті збірки — **Ступак Д.В., Хлопачев Г.А., Грибченко Ю.Н., Комар М.С.** *Нова верхньопалеолітична стоянка Оболоння та Васильев П.М.* *Новые исследования верхнепалеолитической стоянки Погон (2011-2013 гг.)* присвячені комплексним дослідженням пам'яток, які вірогідніш за все, відіграли ключову роль у формуванні епіґравету регіону і насамперед Подесення. Це є перші узагальнюючі роботи в яких висвітлюються результати вивчення нововиявленої стоянки

Оболоння – першої в Деснянському регіоні стоянки з яскравими оріньякськими рисами в кам'яному комплексі та стоянки Погон – однієї з найбільш специфічних пам'яток Пушкарівського типу.

Дві наступні — **Шидловський П.С., Нужний Д.Ю., Пеан С.** *Производственный инвентарь участка культурного слоя на юг от первого межиричского жилища та Нужний Д.Ю.* *Крем'яний комплекс другого житла верхньопалеолітичного поселення Межиріч*, присвячені, насамперед, дослідженням особливостей крем'яних комплексів ключового для розуміння особливостей специфіки епіґравету регіону поселення Межиріч.

В статті **Хлопачева Г.А.** *Абсолютный и относительный возраст стоянки Бугорок: естественно-научные и археологические данные* досліджуються з залученням сучасних даних особливості однієї з найпізніших епіґраветських стоянок Середньодніпровського регіону – Бугорок.

Роботи **Ю.Н. Грибченко, Е.И. Куренкова** *Палеогеографические особенности основных стоянок позднего палеолита бассейна реки Десны (Хотылево, Елисеевичи, Юдиново, Пушкарки)* і **Т.В. Сапелко** *Палинология позднепалеолитических памятников Десны* є підсумком багаторічних палеогеографічних та палинологічних досліджень верхньопалеолітичних пам'яток, насамперед російської частини Подесення.

В роботі **Саблина М.В.** *Палеонтология стоянки Юдиново: новые факты, анализ, интерпретация* висвітлюються нові палеонтологічні дані, зроблені насамперед на матеріалах останніх досліджень Юднівської стоянки.

Сподіваємось матеріали запропонованих у цій збірці статей будуть цікавими не тільки спеціалістам, а й усім, хто цікавиться давньою історією.

Ступак Д.В., Хлопачев Г.А.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Территория Среднеднепровского бассейна является одним из самых богатых палеолитическими памятниками регионом, охватывающим Северо-Восточные области Украины и Западные области Европейской России. Будучи хорошо обеспеченной каменным сырьём и фаунистическими ресурсами, эта территория была очень привлекательной для древнего человека. Именно в этом регионе сосредоточены всемирно известные палеолитические памятники с жилищами из костей мамонта и уникальными образцами искусства эпохи каменного века, как такие, которые исследовались в предыдущем веке, так и обнаруженные в последние годы. Несмотря на то, что за более чем столетнюю историю исследования верхнего палеолита Среднего Приднепровья, он неоднократно становился предметом фундаментальных публикаций, исследования генезиса, специфики памятников и выяснения их культурно-хронологической позиции продолжают быть ключевыми задачами. Именно исследованию этих вопросов верхнего палеолита и в первую очередь эпиграфетта Среднеднепровского бассейна был посвящен международный проект «Среднеднепровская этнокультурная общность: структура и кросс-культурные связи». Этот проект имел целью, благодаря кооперации украинских и российских ученых комплексно исследовать разнотипные памятники Среднеднепровской этнокультурной общности, которые расположены, как на территории Украины, так и на территории России.

Первые две статьи сборника — **Ступак Д.В., Хлопачев Г.А., Грибченко Ю.Н., Комар М.С.** *Нова верхньопалеолітична стоянка Оболоння* и **Васильев П.М.** *Новые исследования верхнепалеолитической стоянки Погон (2011-2013 гг.)* посвящены комплексным исследованиям памятников, которые, вероятно всего, сыграли ключевую роль в формировании эпиграфетта региона и прежде всего Подесенья. Это первые обобщающие работы в которых освещаются результаты изучения недавно

открытой стоянки Оболоння - первой в Деснянском регионе стоянки с яркими ориньякскими чертами в каменном комплексе и стоянки Погон - одной из наиболее специфических среди памятников Пушкаревского типа.

Две следующие — **Шидловский П.С., Нужный Д.Ю., Пеан С.** *Производственный инвентарь участка культурного слоя на юг от первого межричского жилища* и **Нужный Д.Ю.** *Крем'яний комплекс другого житла верхньопалеолітичного поселення Межиріч*, посвящены прежде всего исследованию особенностей кремневых комплексов ключевого для понимания особенностей специфики эпиграфетта региона поселения Межиріч.

В статье **Хлопачева Г.А.** *Абсолютный и относительный возраст стоянки Бугорок: естественно-научные и археологические данные* исследуются с привлечением современных данных особенности одной из позднейших эпиграфеттских стоянок Среднеднепровского региона - Бугорок.

Работы **Ю.Н. Грибченко, Е.И. Куренкова** *Палеогеографические особенности основных стоянок позднего палеолита бассейна реки Десны (Хотылево, Елисеевичи, Юдиново, Пушкари)* и **Т.В. Сапелко** *Палинология позднепалеолитических памятников Десны* являются итогом многолетних палеогеографических и палинологических исследований верхнепалеолитических памятников, прежде всего российской части Подесенья.

В работе **Саблина М.В.** *Палеонтология стоянки Юдиново: новые факты, анализ, интерпретация* освещаются новые палеонтологические данные, сделанные прежде всего на материалах последних исследований Юдиновской стоянки.

Надеемся материалы предложенных в этом сборнике статей будут интересны не только специалистам, но и всем, кто интересуется древней историей.

Ступак Д.В., Хлопачев Г.А.